

**Plan Odnowy Miejscowości
STARY GRODKÓW**

załącznik do Uchwały XXXVI/192/10
z dnia 19 lutego 2010 r.

Spis treści

Wstęp	3
I. Charakterystyka miejscowości Chróścina	4
1. Położenie administracyjno – geograficzne	4
2. Przyroda i położenie geograficzne Starego Grodkowa	4
3. Etymologia nazwy wsi Stary Grodków	7
4. Historia miejscowości	8
5. Ukształtowanie terenu, powierzchnia, gleby, klimat, flora i fauna podlegająca ochronie.	12
6. Ludność	14
7. Infrastruktura techniczna	17
7.1 System wodociągowy	17
7.2 Kanalizacja i oczyszczalnia ścieków	17
7.3 Infrastruktura drogowa	19
7.4 Gospodarka odpadami	19
7.5 Pozostała infrastruktura techniczna	20
8. Charakterystyka rodzajów działalności gospodarczej oraz lokalnego rynku pracy	20
9. Zabytki i dziedzictwo kulturowe	21
10. Określenie przestrzennej struktury miejscowości poprzez charakterystykę zabudowy oraz terenów publicznych	25
11. Organizacje działające na terenie miejscowości	30
II. Planowane kierunki rozwoju	30
III. Inwentaryzacja zasobów	35
IV. Analiza SWOT – ocena mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń	37
V. Opis zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w latach 2009-2015	40

W s t ę p

Lata 2007-2013 to okres nowej perspektywy finansowej w Unii Europejskiej. Finansowanie działań wspierających rozwój obszarów wiejskich odbywać się będzie przede wszystkim ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), utworzonego na mocy Rozporządzenia Rady (WE) 1290/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Przepisami tego rozporządzenia każdy kraj członkowski zobligowany został do opracowania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Obowiązujący w Polsce *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013* [PROW 2007-2013] został zaakceptowany przez Komitet Rozwoju Obszarów Wiejskich Unii Europejskiej w dniu 24 lipca 2007 r. oraz przez Komisję Europejską w dniu 7 września 2007 r. Do celów priorytetowych programu należy w szczególności poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz popieranie różnicowania działalności gospodarczej. Osiągnięcie tak zdefiniowanego celu nastąpi w wyniku realizacji działań wyodrębnionych w Osi 3 *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*, w tym działania pn. *Odnowa i rozwój wsi*. Jednym z warunków otrzymania pomocy finansowej w ramach działania *Odnowa i rozwój wsi* jest ujęcie projektu (operacji) w Planie Odnowy Miejscowości. Wymóg ten stanowił impuls do powstania niniejszego opracowania, które powstało na podstawie następujących opracowań:

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Skoroszyce, Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Skoroszyce, Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Skoroszyce, Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Skoroszyce, Małgorzata Chorwat „Walory przyrodnicze Gminy Skoroszyce”, Damian Robert Latocha „Parafia Trójcy Świętej w Starym Grodkowie w latach 1945-2005”.

Celem planu jest podtrzymanie i odtworzenie atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób dostępny, oczekiwany i popierany oraz wykonalny dla lokalnej społeczności. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszej sytuacji, gdy miasta oferują konkurencyjną alternatywę zamieszkania, a rolnictwo traci swą atrakcyjność jako źródło utrzymania, co prowadzi m.in. do migracji młodych ludzi, szczególnie tych lepiej wykształconych ze wsi do miasta.

I. Charakterystyka miejscowości Stary Grodków.

1. Położenie administracyjno – geograficzne.

Wieś Stary Grodków jest położona w południowo - zachodniej części województwa opolskiego w gminie Skoroszyce, 20 km na północ od Nysy (miasto powiatowe), 7 km od Skoroszyca i 3 km od Grodkowa. Wieś położona jest w północnej części gminy Skoroszyce. Przez jej teren przebiega droga wojewódzka nr 401, a także linia kolejowa. Obok sołectwa znajduje się przystanek kolejowy obsługi ruchu pasażerskiego. Układ przestrzenny wsi - wieś o układzie ulicówki z przeważającą zabudową zagrodową.

Rys. 1. Lokalizacja sołectwa Stary Grodków na tle Gminy Skoroszyce

Z geograficznego punktu widzenia wieś Stary Grodków zlokalizowana jest na Nizinie Wrocławskiej w mikroregionie Równiny Grodkowskiej. Obie jednostki są częścią Niziny Śląskiej.

2. Przyroda i położenie geograficzne Starego Grodkowa

”Stary Grodków położony jest w obrębie Równiny Grodkowskiej, wchodzącej w obszar Niziny Śląskiej. Obecnie miejscowość znajduje się na terenie gminy Skoroszyce, która podlega pod powiat nyski. Ten z kolei należy do województwa opolskiego, a dokładniej jego środkowo zachodniej części. Równina Grodkowska od strony wschodniej przechodzi w dolinę rzeki Nysy Kłodzkiej, od północno-zachodu, Równina Grodkowska sąsiaduje z Równiną Kęcką, dochodzi do Brzegu od północy. Natomiast od południa i południowo-zachodu wznosi się i przekształca w tereny

typowe dla Podgórz Sudeckiego. Miejscowości, z którymi sąsiaduje Stary Grodków to od wschodu zaczynając: Kopice, Pniewie, Chróścina Nyska, Starowice, Zarowem, a na północy kończąc Mała Nowa Wieś (Nowinka).

Jak podaje Staszewski, geologicznie najstarszym regionem Śląska Opolskiego, jest jego zachodnia część. W bliskiej odległości od Starego Grodkowa przebiega granica występowania paleozoiku na zachodzie, a karbonu na wschodzie.

Piaskowe i wapienne osady występujące na terenach między: Nysą, Opolem, Kędzierzynom-Koźlem, Brzegiem, a Głogówkiem, wykazują, że tereny te w górnej kredzie zalane były wodami ciepłego morza. Morze to w owym czasie zalewało znaczne obszary dzisiejszej Polski. Poza terenami w okolicach Nysy, Prudnika, i Grodkowa, które nie zostały zalane przez morze kredowe. Pod koniec okresu kredy morze ustąpiło z całego Śląska, którego obszar przez dłuższy czas paleogenu pozostawał lądem. Krajobraz Górnego Śląska odznaczał się wtedy cechami górskimi, a panował klimat subtropikalny cechujący się dużą wilgotnością powietrza. Sieci rzeczne miały podobny układ jak dzisiejsze, lecz odwrotny kierunek spływu. Rzeki miały ujście w morzu fliszowym, które znajdowało się na terenie dzisiejszych Karpat, a w epoce miocenijskiej, jego wody wdarły się w okolice dzisiejszych miast: Nysy i Grodkowa. Sieć rzeczna ukształtowała się w okresie neogenu. Jej zasadnicza forma przetrwała do dziś ulegając niewielkim zmianom modelowym w czwartorzędzie. Dzisiejszy krajobraz Opolszczyzny, więc i Starego Grodkowa, zawdzięczamy w dużej mierze lodowcowi skandynawskiemu, który w plejstocenie dwukrotnie przesunął się na południe przez Śląsk niszcząc dotychczasowe ukształtowanie terenu. Zlodowacenia objęły też teren dzisiejszego Starego Grodkowa.

Stary Grodków położony jest nad rzeką Stara Struga, która jest lewobrzeżnym dopływem Nysy. Gleby w okolicach miejscowości to mady cięższe. Ponadto można powiedzieć, że w okolicach miejscowości znajduje się spora liczba gleb piaszczystych, które nadają się pod zalesienie. Następnym rodzajem pobliskich gleb to żyzniejsze od poprzednich gleby gliniaste, spotkać można także bardzo żyzne gleby dolinne, powstałe z aluwii naniesionych przez wody. Klimat, w którego strefie znajduje się Stary Grodków, jest mało zróżnicowany. Średnia temperatura roczna dla Ziemi Grodkowskiej wynosi ok. 8,2 oc. Natomiast średnia ilość opadów oscyluje w okolicach 600 do 700mm/rocznie.

Tereny Starego Grodkowa są w większości bezleśne, a krajobraz jaki można tu zaobserwować w dużej mierze ukształtowany został przez człowieka. Chodzi tu

zwłaszcza o roślinność na ziemiach uprawnych, gdzie obecnie występuje przewaga: zbóż (najczęściej uprawia się pszenicę, oraz jęczmień, zwłaszcza jary w mniejszej ilości jęczmień ozimy, można także spotkać uprawiany dla paszy owies, dość duża powierzchnia uprawna wykorzystywana jest pod kukurydzę, inne zboża w okolicach raczej nie występują), buraków cukrowych (pastewnych raczej się już nie spotyka), ziemniaków, oraz duże ilości rzepaku, zaniwiają natomiast łąki. Jeśli chodzi o lasy to pierwszy rozdziela Stary Grodków od chróścińskiego osiedla Zacisze. Rozciąga się on na południowym-zachodzie wioski. Drugi większy kompleks leśny znajduje się na wschodzie Starego Grodkowa, oddzielając go od Kopic. Obydwa lasy stanowią pewną całość, którą przedziela kilkusetmetrowy bezleśny pas. Są to lasy liściaste z niewielkimi kompleksami drzew iglastych. W lesie można spotkać tak rzadkie rośliny jak: czworolist pospolity i kopytnik pospolity. Pobliskie tereny są dosyć bogate nie tylko w florę, ale także w faunę. Przykłady świata zwierząt, które dość często można spotkać nie tylko w okolicznych lasach, ale także i na polach uprawnych, to liczne: lisy, zające, sarny, dziki. Oczywiście to tylko najbardziej znani przedstawiciele pobliskiej przyrody.” (źródło: Damian Latocha „Parafia Trójcy Świętej...”)

Panorama Stary Grodków

3. Etymologia nazwy wsi Stary Grodków.

„Miejscowości bardzo często od setek lat noszą swe nazwy bez większych zmian. Niejednokrotnie na podstawie nazwy miejscowości można stwierdzić, w jaki sposób ona powstała bądź co było w miejscu lokalizacji przed nią, czym zajmowali się jej mieszkańcy czy też kto założył daną miejscowość jak w przypadku Starego Grodkowa. Jak widać nazwa sama w sobie jest bardzo ważnym źródłem historycznym, a śledząc zmiany nazwy można odtworzyć wiele faktów, także natury politycznej i społecznej.

Stary Grodków zachował prawie niezmienną nazwę poza małymi modyfikacjami. Pierwsza wzmianka o Starym Grodkowie pochodzi z 1210 roku, gdzie pojawia się jako Grodkovichi w dokumencie biskupa wrocławskiego Wawrzyńca, który podał w nim wykaz wsi mających płacić przypadającą na nie dziesięcinę na rzecz klasztoru w Kamieńcu. Według Kodeksu Dyplomatycznego Śląska w owym dokumencie miejscowość pojawiła się pod nazwą Grodkovichi.

W 1250 roku miejscowość nosi nazwę Grodkcov. Już dwa lata później wioska występuje w dokumentach jako Starigrod, w roku 1262 miejscowość występuje już pod nazwą Starigroder. Na przełomie wieku XIII i XIV miejscowość występowała jako Antiquo Grothchow w roku 1296, a w roku 1300 miejscowość występuje jako Aotiquum Grottkau. Pod podobną nazwą wioska występuje w roku 1316, a mianowicie Aotiguum Grodcov. W roku 1590 miejscowość zwie się Alten Grotkau. Istotną zmianą, która nastąpiła w nazwie miejscowości jest słowo Alt czyli Stary, spowodowane to zostało lokacją na „surowym pniu” miasta w pobliżu ówczesnej miejscowości Grodkovichi, które przejęło nazwę od osady położonej najbliżej. Jest to bardzo znamienne dla lokacji na surowym pniu, iż miasto przejmuje swą nazwę od najbliższej miejscowości, lub jak to miało miejsce w wieku XIII słowo stary występuje w nazwie miejscowości jak np. Stari w słowie Starigroder.

W późniejszych czasach osada występuje pod nazwą Alt Grottkau w roku 1743, podobnie jak w roku 1756 Altgrottkau, z tym że w tym przypadku nazwa wsi zamyka się w jednym wyrazie, a nie w dwóch jak poprzednio. W wieku XIX miejscowość nosiła nazwę Alt-Grottkau, podobnie nazwa brzmiała w roku 1941, a mianowicie Alt Grottkau. Po przybyciu Polaków w 1945 do Alt Grottkau, zmienili oni nazwę miejscowości na polską- Stary Grodków.

Zarówno Stary Grodków, jak i zawdzięczające mu nazwę miasto Grodków

posiadają swe nazwy od imienia pewnego rycerza, któremu przypisać należy także założenie Starego Grodkowa. Dowody na to, iż nazwa miejscowości pochodzi od imienia Grodek lub Grodzisław świadczy końcówka "ice"(Grodkovichii- Grodkowice), nazwy miejscowości z taką końcówką mają charakter patronimiczny. Z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że mieszkańcy Grodkovichii to potomkowie pewnego Grodka lub kogoś o podobnym imieniu.”

4. Historia miejscowości.

Przedruk z książki „Parafia Trójcy Świętej w Starym Grodkowie w latach 1945 - 2005.” Autor: Damian Robert Latocha (źródło: strona internetowa www.starygrodkow.pl)

Stary Grodków na przestrzeni wieków do 1945 roku. Obszar, na którym znajduje się Stary Grodków, wchodził w skład ziem plemienia Ślęzan, którego zachodnią granicą była Przesieka. Śląsk, na którym znajduje się Stary Grodków, do czasu rozbitcia dzielnicowego stanowił jedną całość, którą była niepodzielna dzielnica śląska. Dzielnicą tą, od czasów przyłączenia jej do Polski przez Mieszka I, stała się własnością Piastów, wraz z wchodzącą w skład regionu Ziemią Grodkowską, która należała do powyższego rodu, nawet gdy Śląsk znajdował się pod obcym panowaniem. Ostatnim z rodu Piastów, któremu podlegał Stary Grodków, był Bolesław III, odsprzedał on całą ziemię grodkowską 19-I-1343 roku wrocławskiemu biskupowi Przeclawowi z Pogorzeli. Jak wynika z powyższego, seniorami Ziemi Grodkowskiej byli Piastowie do roku 1343, ale posiadali oni też swoich wasali, którym nadawali dobra ziemskie.

I tak panujący od roku 1169 na ziemi Śląskiej Bolesław Wysoki, nadał protoplaście rodu Pogorzeli, swemu juniorowi Jarosławowi 1175-1202, dobra ziemskie wzdłuż Nysy Kłodzkiej, w bliskim sąsiedztwie Przesieki Śląskiej. Obszar ten stanowiło pięć kluczy ziemskich, z których jednym był klucz grodkowski. Na podstawie ojcowskiej nazwy miejscowości Grodkovichii, można wysunąć bardzo prawdopodobną hipotezę, iż Pogorzeli mieli wasala, rycerza o imieniu Grodzisław lub podobnym, któremu powierzyli dobra ziemskie, gdzie ten założył powyżej wspomnianą osadę. Możliwe też, że był on tylko zasadźcą, któremu zlecono założenie miejscowości.

Z roku 1210 pochodzi pierwsza pisemna wzmianka o Starym Grodkowie. Nazwa miejscowości pojawia się w dokumencie wrocławskiego biskupa Wawrzyńca, który przekazuje dziesięciny ze Starego Grodkowa i kilku pobliskich wsi, jako uposażenie

dla nowo powstałego klasztoru kamienieckiego, w którym znajdował się Wincenty z rodziny Pogorzeliów, a miejscowość ta (Stary Grodków) należała do jego rodzinnego majątku, a dokładniej do brata Przeclawa. Po śmierci Przeclawa jego majątek wraz ze Starym Grodkowem odziedziczyli jego synowie. W czasie gdy miejscowość należała do rodu z Pogorzeli, nadano jej prawa niemieckie, miało to miejsce w roku 1234. Pogorzeliowie na zasadźcę wybrali niejakiego Gumprechta, nadając mu jednocześnie przywileje. Ten korzystając z owych przywilejów, zaprzestał płacenia dziesięciny na rzecz klasztoru w Kamieńcu. Z 1264 roku pochodzi wzmianka, iż miejscowość była dziedzicznym sołectwem niejakiego Hermana. Zapewne za Hermana został wzniesiony kościół, który wzmiankowany jest pierwszy raz w 1271 roku. Praktycznie od razu kościołowi nadano wezwanie Świętej Trójcy. W tym czasie przez niespełna trzy stulecia wieś posiadała własną parafię. Według W. M. Cebulki parafia w Starym Grodkowie powstała ok. 1500 roku. Na wschód od Starego Grodkowa położona była osada Droitsdor. Została ona wchłonięta przez większego sąsiada, lecz na pewno nie w XV wieku jak podaje pani Cebulka, gdyż jeszcze w XVIII wieku spotykamy się z tą miejscowością, o czym później. W miejscowości stał w owym wieku zamek zniszczony jeszcze przed II wojną światową. W XIII wieku 2 kilometry od Starego Grodkowa powstała wieś o nazwie Żarów (Sorgau), której los były ściśle związane z parafią Trójcy Świętej, ponieważ miejscowość nie posiadała i nie posiada kościoła.

W roku 1363 Stary Grodków został zakupiony przez rodzinę von Hundt, rodzina ta uznała miejscowość za swą rodową siedzibę. Rok 1410, jak wszyscy pamiętamy z historii był dla Polski bardzo ważny, gdyż miała wtedy miejsce jedna z największych bitew w średniowieczu wygrana przez Polskę. W bitwie pod Grunwaldem uczestniczyli też mieszkańcy Starego Grodkowa, byli to Nickel i Heyncze Hundt. Walczyli jednak po krzyżackiej stronie. W następnych latach, a mianowicie w 1455 roku, przedstawiciele rodu ze Starego Grodkowa brali udział w wyprawach przeciwko Wrocławowi i Legnicy. Rodzina von Hundt, podawała Stary Grodków jako swą siedzibę rodową już dawno po tym, jak miejscowość do nich nie należała. Na początku XX wieku potomek właścicieli Starego Grodkowa - Aleksander tytułował się baronem von Hundt und Alten Grottkau. Podobnie jak jego poprzednicy. Wiek szesnasty przyniósł ciężkie czasy dla parafii Trójcy Świętej, gdyż duża część mieszkańców wioski przeszła na popularny wówczas protestantyzm. Parafia zaczęła stopniowo zanikać. W XVI wieku, a na pewno w drugiej jego połowie, Stary Grodków

należał do rodziny Gellhorn. W latach siedemdziesiątych XVI wieku Franciszek Gelhorn podawał, że pochodzi ze Starego Grodkowa, którego był właścicielem. Podobnie jak rodzina von Hundt również ich następcy wybrali miejscowość jako siedzibę rodu. Największą karierę z rodziny Gelhorn zrobił Fryderyk jun., był on tajnym radcą arcyksięcia Karola Habsburga biskupa wrocławskiego, sprawował także funkcję radcy kamery śląskiej, oczywiście Stary Grodków był jego siedzibą. Ciekawostką jest, że podobnie jak poprzednicy, także przedstawiciele rodu Gelhorn walczyli pod Grunwaldem po stronie Krzyżaków. Na początku XVII wieku wieś znalazła się w rękach rodziny Bibritsch, nie wiadomo jak długo miejscowość należała do owej rodziny. Na pewno ok. roku 1620 Stary Grodków należał do Krzysztofa Bibritsch. Od roku 1650 do roku 1800 parafia Św. Trójcy administrowana była z Kopic. Z tego okresu, tzn. ok. 1500 roku, pochodzą najcenniejsze zabytki, jak rzeźba Madonny z Dzieciątkiem datowana na rok 1519, a związane z nią jest kilka legend oraz wiszący na wieży kościelnej dzwon datowany na 1567 rok. Podobnie jak inne parafie również Stary Grodków posiadał własną pieczęć.

W latach 1678-1692 Stary Grodków zakupił Jan Henryk Heymann von Rosenthal, utworzył on we wsi fideikomis. Od Jana Henryka Heymann von Rosenthal wieś odkupił Kasper Henryk Wolf, który podarował swe dobra jednemu synowi, Karolowi Józefowi Wolf baronowi Heymann von Rosenthal, ten jednak umarł w 1753 roku jako kawaler. Całym majątkiem w skład, którego wchodził Stary Grodków, podzieliły się cztery siostry Józefa Wolfa. Z okresu kiedy miejscowość należała do rodziny Heymann von Rosenthal, pozostała wiele zabytków, jak herby rodziny na murach kościoła czy pomnik nagrobny Jana Henryka Heymanna, który był prałatem wrocławskim. Po rodzinie Heymann von Rosenthal miejscowość przeszła w ręce Karla Friedricha Wilhelma Josepha von Forno, miało to miejsce w pierwszej połowie XVIII wieku. W drugiej połowie XVIII wieku Stary Grodków wraz z Sorgową i wspomnianą wcześniej miejscowością Droizdorf, należał do rodziny von Moennich. Na przełomie wieku XVIII i XIX, a dokładniej w roku 1800 Staremu Grodkowowi przywrócony został status parafii, wiosce przyznany został proboszcz Christian Gleisenberg. Było to zdarzenie bardzo ważne w dziejach miejscowości, gdyż Stary Grodków, od tego momentu na nowo był samodzielną placówką kościelną, a nie kościołem filialnym administrowanym przez sąsiednią parafię. W 1666 roku Stary Grodków posiadał własnego nauczyciela, Jerzego Georger'a pochodzącego z Hrabstwa Kłodzkiego. Wiadomo, że posiadał on mieszkanie, oraz

ogród i był na utrzymaniu mieszkańców. Nie wiadomo, gdzie nauczał, bo raczej mało prawdopodobne, że w budynku szkoły, który spłonął w 1822 roku. W 1824 roku wybudowana została szkoła trzyklasowa, na zgliszczach starej. Do szkoły w Starym Grodkowie uczęszczały też dzieci z Nowinki. Obie szkoły były przykościelne. Ta wzniesiona w 1824 roku znajdowała się w pobliżu plebanii. Początkowo był to mały budynek, w którego skład wchodziły: jedna klasa, kuchnia oraz dwa pomieszczenia mieszkalne. Z czasem dobudowano budynki gospodarcze (szopę, chlewnie, stajnię i skład na węgiel). W roku 1870 szkoła posiadała już trzy pracownice, oraz powyższe budynki gospodarcze i mieszkania dla nauczycieli. W szkole mieszkało od dwóch do trzech nauczycieli. Kościół był właścicielem wszystkich budynków i ziem, które wchodziły w skład szkoły, aż do roku 1938. Wtedy szkoły po rozdzieleniu szkolnictwa i kościoła przejęło państwo. W Starym Grodkowie znajdowały się również piekarnia oraz dwa sklepy. Bardzo ważny dla wioski, z punktu widzenia gospodarczego i komunikacyjnego, był rok 1847, kiedy to wybudowano przechodzącą przez Stary Grodków linię kolejową Brzeg -Grodków- Pakosławice, pociągniętą w roku następnym do Nysy. Linia kolejowa miała też negatywne skutki dla mieszkańców miejscowości, zwłaszcza dla właściciela zajazdu, który był już mniej potrzebny podróżującym na trasie linii kolejowych, chyba że jako noclegownia. Na pewno spadły wpływy z wymiany zmęczonych podróżą koni na świeże czy też podkucia ich w kuźni, która stała przy zajezdzie. Po około osiemdziesięciu latach od pierwszego przejazdu przez Stary Grodków pociągu, do miejscowości zawitała kolejna nowinka techniczna, bez której trudno sobie wyobrazić życie obecnie. W 1921 roku nauczyciel Franz Dauman założył Towarzystwo Elektryfikacji Wsi. Dzięki staraniom towarzystwa jak i samego Daumana, mieszkańcy Starego Grodkowa stosunkowo szybko mogli cieszyć się z dobrodziejstw elektryczności we własnych domach. Sam organizator zmarł w 1932 roku, pochowano go na starej części parafialnego cmentarza. W drugiej połowie XIX wieku Stary Grodków należał do Carla Brockt, możliwe że wykupił on większą część majątku, który w pierwszej połowie wieku XIX został kupiony przez gminę. Wykorzystał następnie urodzajne ziemie okolic Grodkowa, w tym przypadku Stary Grodków, do stworzenia swojego majątku ziemskiego. Ziemie te należały do jednych z najlepiej rozwiniętych pod względem rolniczym na Śląsku z bardzo rozwiniętym chowem bydła. W przeddzień II wojny światowej we wsi mieszkało 1083 ludzi. Stary Grodków był ważnym punktem strategicznym III Rzeszy, gdyż należało do jego administracji

pobliskie lotnisko wojskowe objęte ścisłą tajemnicą. Patrząc na bliskie sąsiedztwo Starego Grodkowa z terenami Polski, bez ryzyka można przyjąć tezę, iż z pobliskiego lotniska we wrześniu 1939 roku, prowadzone były naloty na II RP. Pod koniec II wojny światowej mieszkańcy Starego Grodkowa znaleźli się w trudnej sytuacji. Nadciągała radziecka armia, 4 lutego część osób opuściło swe majątki w obawie przed wrogą armią i ewakuowała się początkowo na tereny Czech, by później wyruszyć dalej. Krótco po opuszczeniu wsi przez część mieszkańców zaczęły się walki o Stary Grodków. Armia niemiecka przygotowała się do obrony, umieszczając swe punkty obserwacyjne na kościelnej wieży oraz w szkole. W wyniku walk szkoła spłonęła, zniszczona została także część kościoła, który wykorzystany był przez wojsko jako stajnia, w zakrystii sowieci urządzili kuchnię. Zniszczono także plebanię, od tamtego czasu wieś takowej nie posiada. Jak ważny dla Niemców był Stary Grodków i lotnisko, świadczą walki wojsk niemieckich z radzieckimi. 5-II-1945 roku miejscowość została zajęta przez Armię Czerwoną. Następnego dnia udane kontruderzenie niemieckich żołnierzy sprawiło, iż wioska do wieczora była w rękach Niemców. Wtedy to ponownie zajęli ją sowieci. 7. II. 1945 oddziały niemieckie ponownie zdobyły Stary Grodków. Zmuszone zostały jednak do odwrotu i wycofały się w kierunku Nysy. Był to koniec walk o Stary Grodków zajęty ostatecznie przez Armię Radziecką. Ziemie Starego Grodkowa zajęte zostały przez 1 Front Ukraiński, współpracujący z 4 Frontem Ukraińskim. Po bitwie część mieszkańców powróciła do wioski, miało to miejsce 15 maja 1945 roku. Miejscowością zarządzał wtedy samozwańczy radziecki urzędnik.

5. Ukształtowanie terenu, powierzchnia, gleby, klimat, flora i fauna podlegająca ochronie.

Pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski na obszarze opracowania zlokalizowany jest region geograficzny:

Nizina Wrocławska – w zasięgu której znalazła się zachodnia część Skoroszyc, Czarnolas, Mroczkowa, Makowice oraz Stary Grodków; jest ona reprezentowana przez mikroregion Równiny Grodkowskiej. Charakterystyczną cechą Równiny Grodkowskiej na analizowanym obszarze jest występowanie rozległych falistych i pagórkowatych powierzchni powstałych na skutek akumulacji osadów lądolodu Odry oraz zachowania się ostańców denudacyjnych starszego podłoża trzeciorzędowego. Całość równinnego i falistego, lokalnie pagórkowatego krajobrazu

porozcinana jest niezbyt licznymi i szerokimi, ale wyraźnie wciętymi w podłoże dolinkami dopływów Nysy Kłodzkiej.

Wsie Stary Grodków, Pniewie, Makowice zlokalizowane są na lub w sąsiedztwie krawędzi erozyjnej bałtyckich teras Nysy Kłodzkiej. Wysokości bezwzględne wynoszą tu od około 170 m n.p.m. w Pniewach, do około 200 m n.p.m. w Makowicach. Przeważają tu tereny płaskie lub niskofaliste, deniwelacje rzadko przekraczają 10 metrów, jedynie na krawędzi erozyjnej są większe. Spadki terenu poza niewielkimi obszarami w Makowicach nie przekraczają 5%.

KLIMAT.

Obszar gminy położony jest w tzw. nadodrzańskim regionie pluwiotermicznym. Jest to najcieplejszy region na całym obszarze przedsudeckim. Charakteryzuje się sprzyjającymi rolnictwu warunkami klimatycznymi.

RZEKI.

Gmina Skoroszyce położona jest w dorzeczu Nysy Kłodzkiej (ciek drugiego rzędu, lewobrzeżny dopływ Odry), która bezpośrednio odwadnia jej część wschodnią.

Tereny wsi należących do gminy, położonych na wysoczyźnie polodowcowej i najwyższej terasie Nysy Kłodzkiej, charakteryzują się niewielką gęstością sieci rzecznej. Z zachodu do Nysy Kłodzkiej spływają liczne ciek, odwadniające obszary wsi, wśród których na wyróżnienie zasługuje Cielnica (odwadnia Makowice oraz Giełczyce), Skoroszycki Potok (często nazywany Młynówką, która jest jego dopływem, odwadnia Skoroszyce, Mroczkową, Brzeziny, część wsi Czarnolas) oraz Stara Struga (Stary Grodków, Pniewie, część wsi Czarnolas). Rzeki te płyną w kierunku wschodnim lub północno – wschodnim, gęstość ich sieci jest tu niewielka i wynosi ok. 0,4 – 1,0 km/km^2 . Wododziały zlewni są wyraźne na wysoczyźnie i ztracają się na terasach nadzalewowych Nysy Kłodzkiej.

Fot. Rzeka Stara Struga – Stary Grodków.

Źródło: „Walory przyrodnicze Gminy Skoroszyce”

Małgorzata Horwat.

Stary Grodków wraz z miejscowościami Makowice i Pniewie leżą na lub w sąsiedztwie krawędzi erozyjnej tarasów Nisy Kłodzkiej. Tereny zabudowane analizowanej wsi mieszczą się w paśmie od 168 m n.p.m. do 198 m n.p.m. W krajobrazie przeważa rzeźba równinna i lekko falista. Spadki terenu poza niewielkimi obszarami nie przekraczają 5%. W krajobrazie wyróżnia się dolina rzeki Cielnicy biegnącą wzdłuż wschodniej granicy wsi i stanowiącą lewostronny dopływ Nisy Kłodzkiej. Można stwierdzić, że obszar gminy nie należy do cennych florystycznie. Dominują tu gatunki kosmopolityczne, pospolite, nie zagrożone, ani w skali lokalnej, ani regionalnej, tym bardziej krajowej. Ewentualne ostoje florystyczne, sądząc po zróżnicowaniu biocenotycznym obszaru, zlokalizowane są na terenach leśnych i łąkowych w dolinach niewielkich cieków wodnych, na przykład Cielnicy, czy Młynówki. Ale nawet te enklawy wydają się być w wysokim stopniu zdegradowane.

6. Ludność.

Według ewidencji ludności na dzień 31 grudnia 2009 r. liczba mieszkańców wsi wynosiła 462 osoby.,

Liczba urodzeń w ostatnich latach przedstawia się następująco: 2009r. – 3 dzieci, 2008r. – 6 dzieci, 2007r. – 4 dzieci, 2006r. – 4 dzieci, 2005r. – 1 dziecko. Świadczy to niskiej liczbie urodzeń. Miejscowości nie zamieszkują „nowo” przybyli mieszkańcy. Współczesnych mieszkańców tworzą w nieznacznej części autochtoni.

„Mieszkańców Starego Grodkowa w pierwszych latach po wojnie można podzielić na następujące grupy: 1) Pierwszą grupą są autochtoni, czyli obywatele III Rzeszy, którzy po wojnie postanowili przejść polskie obywatelstwo, by móc pozostać na swojej rodzimej ziemi; jest to grupa najmniej liczna. 2) Druga grupa pod względem liczebności to osadnicy, więc ludzie, którzy przenieśli się z innego miejsca, które po wojnie znajdowało się w granicach Polski, do Starego Grodkowa, mieszkali dotychczas w okolicach Krakowa. 3) Trzecią najliczniejszą grupą mieszkańców Starego Grodkowa byli repatrianci pochodzący z województwa lwowskiego, które po wojnie zostało odebrane Polsce przez ZSRR.

W lutym 1945 roku władze powiatu grodkowskiego stwierdziły, iż można on przyjąć jeszcze trzydzieści rodzin repatriantów z województwa lwowskiego. W rok później w Starym Grodkowie mieszkało 31 repatriantów, 46 osadników i 267 Niemców, razem 344 mieszkańców. Natomiast w Sorgowie należącej do parafii Stary Grodków mieszkało 67 repatriantów i 105 Niemców, brak było natomiast osadników.

W lutym roku 1947 w Starym Grodkowie mieszkało już 50 rodzin repatriantów w liczbie 190 osób, 34 rodziny osadników w liczbie 132 osób, oraz 11 Niemców, co daje liczbę ogólną 333 mieszkańców. Do Sorgowy wprowadziło się już 15 rodzin repatriantów w liczbie 71 osób, 4 rodziny osadników w liczbie 19 osób. Natomiast ze 105 Niemców, którzy mieszkali w miejscowości jeszcze w poprzednim roku, nie pozostał ani jeden. Sorgowę w owym czasie zamieszkiwało 90 mieszkańców.

W maju 1947 roku w Starym Grodkowie znajdowało się już 69 rodzin repatriantów, w liczbie 243 osób oraz 41 rodzin osadników, w liczbie 151 osób. Niemców było zaledwie 13. Razem Stary Grodków zamieszkiwało 407 osób.

Pod koniec roku 1947 Stary Grodków zamieszkiwało 411 osób, w tym 250 osób składało się na 64 rodziny repatriantów, oraz 161 osób, które pochodziły z rodzin osadników, Niemców brak. Brak Niemców oznacza, iż rodziny te przejęły obywatelstwo polskie i teraz występować będą w aktach jako autochtoni.

W miejscowości w roku 1947 znajdowało się 99 gospodarstw, z czego 93 były zajęte. 54 gospodarstwa zajęły rodziny repatriantów, 36 gospodarstw zajętych zostało przez rodziny osadników, a 3 gospodarstwa zamieszkane były przez autochtonów, którzy poprzednio występowali w spisach ludności jako Niemcy.

Biorąc pod uwagę inne źródło na pewno równie wiarygodne jak Państwowe Archiwum w Opolu, którym są roczniki diecezji opolskiej, można określić liczbę mieszkańców Starego Grodkowa. Roczniki te występują pod różnymi nazwami, a badania w nich przeprowadzone wykonane zostały niezależnie od badań państwowych. Chodzi tu o różnice czasowe, z których wynika różnica liczby mieszkańców zamieszkujących Stary Grodków w 1947 roku, jaka występuje pomiędzy spisem kościelnym, a państwowym. Biorąc pod uwagę dane kościelne pamiętać należy, iż zawarta jest w nich liczba katolików, a nie wszystkich mieszkańców parafii. Jednak biorąc pod uwagę parafię Trójcy Świętej, wszyscy jej mieszkańcy uważają się za katolików, lecz nie koniecznie praktykujących. Prócz Sorgowy, do parafii należała chwilowo Nowa Wieś Mała, potocznie zwana Nowinką.

I tak w roku 1947 parafia Stary Grodków liczyła 500 katolików z czego 356 zamieszkiwało w Starym Grodkowie, 80 w Nowince, oraz 64 w Sorgowie. W następnej dekadzie stosunek liczebny mieszkańców parafii Trójcy Świętej nie zmienił się w ogóle. W latach sześćdziesiątych, parafia liczyła 878 katolików. Stary Grodków zamieszkiwało 564 osoby.

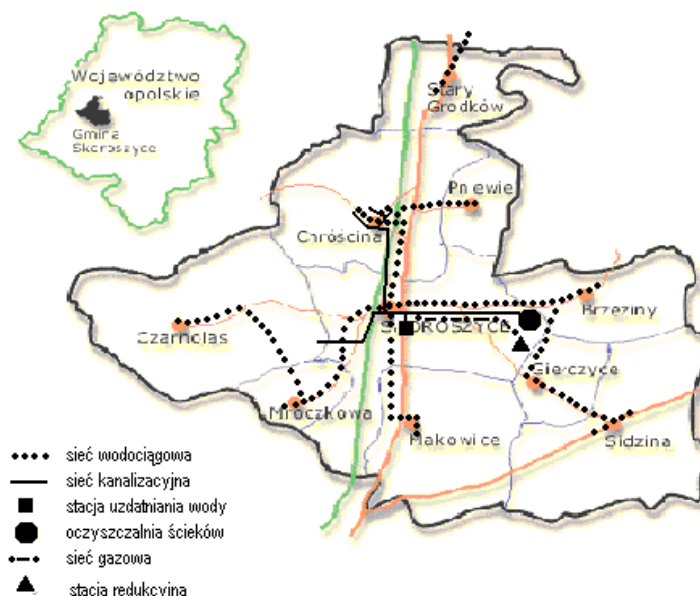
Nowinka posiadała 190 katolików a Żarów, poprzednio zwany Sorgową, posiadał 124 katolików. W roku 1974 do parafii nie należała już Nowinka, a liczba wiernych to 626 osób, z czego 535 osób mieszkało w Starym Grodkowie, a 91 osób mieszkało w Żarowie. W roku 1986 parafia liczyła 720 mieszkańców. 629 zamieszkiwało w Starym Grodkowie, natomiast 91 w Żarowie.²³⁶ W latach dziewięćdziesiątych liczba parafian spadła do 488, z czego 475 osób zamieszkiwało Stary Grodków, a zaledwie 18 osób mieszkało w Żarowie.²³⁷ Rok 2000 to dalszy niż demograficzny w parafii. Liczba parafian wynosiła 460, z czego 442 mieszkańców zameldowanych było w Starym Grodkowie, a bez zmian, 18 mieszkańców zameldowanych było w Żarowie.

Jak wynika z powyższego Stary Grodków jest zamieszkały przez ludność polską, która została sprowadzona do miejscowości po II wojnie światowej. Pozostała także garstka autochtonów. Osoby te przejęły nasze obywatelstwo. Jeśli chodzi o liczebność parafii, to była ona największa w latach sześćdziesiątych, gdy parafia liczyła 878 osób w roku 1963. Liczebność samego Starego Grodkowa przewyższała liczbę wszystkich parafian począwszy od lat dziewięćdziesiątych. Ich liczba największa była w latach osiemdziesiątych. Parafia nie posiadała już jednak takiej liczebności z powodu odłączenia Nowinki, która do dzisiaj administrowana jest przez Grodków. Obecnie we wsi mieszka ponad 440 osób. Nie jest więc tak źle ze Starym Grodkowem, którego liczebność oscylowała najczęściej w okolicach 500 osób. Natomiast należący do parafii Żarów przechodzi kryzys demograficzny. Aktualna liczba kilkunastu mieszkańców wioski, która dodatkowo nie posiada ważniejszych szlaków komunikacyjnych, może doprowadzić do sytuacji, iż w najbliższym czasie Żarów zostanie całkowicie wyludniony. Do parafii Trójcy Świętej należeć będzie wówczas jedynie Stary Grodków.”

(Źródło: D. Latocha ” Parafia...”)

7. Infrastruktura techniczna

Rys. 2. Infrastruktura techniczna Gminy Skoroszyce

7.1 System wodociągowy

Zaopatrzeniem mieszkańców wsi w wodę zajmuje się stacja uzdatniania wody w Grodkowie w gminie Grodków. Z sieci wodociągowej w omawianej wsi korzystają gospodarstwa domowe, obiekty użyteczności publicznej i przedsiębiorcy w łącznej liczbie 75. Sieć rozdzielcza wynosi 2526 mb.

7.2 Kanalizacja i oczyszczalnia ścieków.

Sieć kanalizacyjna na dzień dzisiejszy znajduje się jedynie w dwóch wsiach gminy (Skoroszyce, Chróścina). Jako priorytet w zakresie infrastruktury technicznej władze gminy przyjęły systematyczną rozbudowę sieci kanalizacyjnej. W grudniu 2006 r. na zlecenie tut. samorządu opracowano studium wykonalności projektu pn. „Rozbudowa gospodarki ściekowej na terenie aglomeracji oczyszczalni Skoroszyce”, którego zakres obejmuje rozbudowę systemu kanalizacyjnego umożliwiającego dostęp do kanalizacji mieszkańcom gminy Skoroszyce w miejscowościach: Chróścina, Skoroszyce, Sidzina, Gielczyce, Czarnolas, Stary Grodków, Brzeziny, Pniewie, Mroczkowa i Makowice. Przedsięwzięcie zostało podzielone na etapy. Jako zadanie Nr 3 wskazano przedsięwzięcie pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w Starym Grodkowie i Pniewie”.

W studium wyodrębniono następujące grupy celów w ramach zadania:

- cel bezpośredni:

- budowa sieci kanalizacyjnej na wyznaczonym obszarze umożliwi odbiór i pełne oczyszczenie do parametrów spełniających wymogi UE ścieków sanitarnych z rozpatrywanego terenu w ilości 9768,18 m³/rok (prognoza na 2015r.).

- cele ekologiczne:

- redukcja zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska na terenie gminy Skoroszyce w szczególności do gleb, wód podziemnych i powierzchniowych w tym do rzeki Nysy Kłodzkiej i dalej rzeki Odry będącej źródłem wody pitnej dla wielu miast. Teren Gminy Skoroszyce zakwalifikowano do strefy ochrony pośredniej ujęć wody dla miasta Wrocławia na podstawie decyzji Prezydenta m. Wrocławia nr RLS gw/II/053/17/74 z dnia 31.03.1974 r.
- zmniejszenie zagrożeń dla zdrowia mieszkańców,

- cele społeczno-gospodarcze:

- podniesienie standardu życia mieszkańców wsi,
- wyrównanie poziomu życia we wszystkich miejscowościach gminy,
- zmniejszenie migracji wiejskiej,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy,
- wzmocnienie lokalnego potencjału tworzenia miejsc pracy,
- rozwinięcie usług,

- cel formalno-prawny:

- osiągnięcie stopnia skanalizowania obszaru gminy zgodnie z wymogami dyrektywy 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. i prawa polskiego dla aglomeracji od 2 tys. do 10 tys. RLM.

Zakres rzeczowy zadania zakłada wybudowanie kanałów grawitacyjnych o długości 3 000 mb, przykanalików – 2 100 mb, rurociągów tłocznych (DN 63 mm, DN 90 mm) – 5850 mb oraz posadowienie trzech przepompowni.

Osiągnięcie celów oraz produktów zadania wymaga poniesienia nakładów w wysokości 3 384 600 zł.

7.3 Infrastruktura drogowa

Sieć komunikacji drogowej miejscowości Stary Grodków opiera się o drogę wojewódzką nr 401 Brzeg – Grodków – Pakosławice oraz na drogach powiatowych i gminnych stanowiących system połączeń lokalnych. Wieś posiada chodnik wzdłuż drogi wojewódzkiej oraz lokalnych traktów. Wieś posiada korzystną lokalizację w stosunku do autostrady A4 relacji Berlin – Kraków - najbliższy węzeł jest oddalony zaledwie o 15 km. Dla usprawnienia i podniesienia płynności ruchu ponad lokalnego i lokalnego oraz poprawy bezpieczeństwa należy dążyć do modernizowania i rozbudowy istniejącego systemu komunikacji kołowej. W latach 2010-2012r. planowana jest budowa nowej drogi – przebudowa drogi nr 401. W miejscowym planie zagospodarowania od strony wschodniej miejscowości przewidywany jest nowy układ komunikacyjny (obwodnica).

7.4 Gospodarka odpadami.

Gospodarka odpadami została uporządkowana na terenie gminy w 1995 r. kiedy to rozpoczęto eksploatację gminnego składowiska odpadów komunalnych o pojemności 34 800 m³ zlokalizowanego we wsi Chróścina. Obsługę składowiska prowadzi Zakład Oczyszczania i Wodociągów w Skoroszycach. 1 czerwca 1999 r. Rada Gminy Skoroszyce Uchwałą Nr X/53/99 ustaliła regulamin w sprawie zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, który określa zadania, obowiązki i prawa właścicieli nieruchomości w kwestii utrzymania czystości i porządku w gminie, a także warunki udzielania zezwoleń podmiotom świadczącym usługi w w/w zakresie. Każde gospodarstwo domowe zobowiązane zostało do udokumentowania sposobu usuwania odpadów z posesji. W przypadku gdy właściciele nieruchomości nie udokumentują sposobu usuwania odpadów, obowiązek wywozu przejmuje gmina, pobierając opłatę. Gmina organizując zastępczy wywóz odpadów przekazuje właścicielom posesji worki foliowe, które wraz z odpadami są odbierane i transportowane na składowisko na koszt właściciela posesji. Urządzeniami przeznaczonymi do gromadzenia stałych odpadów komunalnych na terenach nieruchomości są pojemniki: SM – 110; PA – 1,1 i KP – 7. Ponadto na terenach zabudowy wielorodzinnej i przy obiektach użyteczności publicznej usytuowane są kontenery KP-7. Od 2003 r. wprowadzono na terenie gminy selektywną zbiórkę w odniesieniu do dwóch grup odpadów tj. stłuczka szklana i tworzywa sztuczne typu

plastik. Obecnie na terenie sołectwa usytuowane są dwa gniazda.

Na terenie gminy nie jest prowadzony recykling odpadów, zbiórka odpadów zielonych, wielkogabarytowych i niebezpiecznych.

Dużym problemem na terenie sołectwa Stary Grodków są „dzikie” wysypiska śmieci – na dzień dzisiejszy jest ich pięć. Należy podjąć kroki w kierunku eliminacji problemu poprzez szereg zadań – od systematycznej kontroli mieszkańców, tzn. posiadanie przez nich odpowiednich umów związanych z wywozem śmieci, przez szeroko rozumianą edukację proekologiczną do likwidacji „dzikich” wysypisk.

7.5 Pozostała infrastruktura techniczna.

W 1995 r. rozpoczęto „telefonizację gminy”. Istnieje możliwość zakupu usługi stałego dostępu do Internetu od jednego z operatorów. Przewiduje się budowę linii światłowodowych, która w tej chwili w większości miejsc jest napowietrzna.

Głównym źródłem energii cieplnej w gminie są indywidualne kotłownie. Postuluje się stopniową likwidację źródeł opalanych węglem, powodujących niską, uciążliwą dla środowiska emisję zanieczyszczeń do powietrza. Należy promować proekologiczne systemy grzewcze. Warunkiem poprawy środowiska przyrodniczego jest zastosowanie alternatywnych źródeł energii cieplnej.

Na terenie sołectwa Stary Grodków stosunki wodne regulowane są przez sieć urządzeń melioracji podstawowej powiązanej z Starą Strugą - całkowita długość cieków wynosi 27 000 m, w tym odcinek uregulowany – 16 300m. Średnia głębokość - 1,50m. Stara Struga wpływa do Nysy Kłodzkiej. Na rzece zostały wykonane budowle: mosty betonowe i drewniane oraz przepusty. Urządzenia melioracyjne zostały w znacznym stopniu zniszczone w czasie powodzi w lipcu 1997 r. i obecnie trwają prace przy ich odbudowie. Utrzymaniem stanu technicznego urządzeń melioracji zajmuje się Gminna Spółka Wodna z siedzibą w Skoroszycach.

8. Charakterystyka rodzajów działalności gospodarczej oraz lokalnego rynku pracy.)

Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych we wsi Stary Grodków (stan z 2001r.):

do 2 ha	do 5 ha	do 7 ha	do 10 ha	do 15 ha	powyżej 15 ha	RAZEM
19	13	6	12	11	7	68

Łącznie na terenie gminy znajduje się 606 indywidualnych gospodarstw rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 7,5 ha. Rozdrobnienie gospodarstw jest znaczne. Dominują małe o pow. do 5 ha, które stanowią 49 % ogółu gospodarstw.

Rolnictwo w gminie cechuje ukierunkowanie na gospodarkę polową przy ograniczonej produkcji zwierzęcej.

Największe znaczenie w lokalnej gospodarce odgrywają mikroprzedsiębiorstwa, które zapewniają zatrudnienie i dochody. W gminnej ewidencji przedsiębiorców widnieją 21 aktualnych wpisów przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie wsi Stary Grodków. Największym przedsiębiorcą jest firma „Bort-Wimar” - sieć sklepów spożywczych, hurtownia, piekarnia (4 sklepy na terenie Gminy Skoroszyce), firmy ogólnobudowlane, firmy świadczące usługi dla rolnictwa – elewatory w Starym Grodkowie, firmy – instalacje elektryczne, usługi informatyczne, mechanika samochodowa. Branża mikroprzedsiębiorstw jest spora i stanowi dobre rozwiązanie w dobie bezrobocia i kryzysu. Należy wspierać ten dział gospodarki, udzielać informacji o możliwościach pozyskiwania funduszy krajowych i unijnych dla rozwoju przedsiębiorstw.

9. Zabytki i dziedzictwo kulturowe.

Wpisane do rejestru zabytków OWKZ

Lp.	Określenie obiektu	Nr rejestru
1.	Kościół parafialny p.w. św. Trójcy	1156/66
2.	Ogrodzenie kościoła	1156/66
3.	Zespół 4 jednakowych kapliczek przy murze kościoła	1156/66

Kościół p.w. Św. Trójcy w Starym Grodkowie

Kapliczka przy murze kościoła w Starym Grodkowie

Kościół p.w. Św. Trójcy w Starym Grodkowie (źródło: www.starygrodkow.pl)

Kościół pw. Trójcy Świętej.

Kościół wzniesiono w 2 poł. XIII w. W 1271 r. jest poświadczony w źródłach. Pierwotny kościół składał się z nawy z emporą w części zachodniej oraz prosto zamkniętego dwuprzęsłowego prezbiterium. Na narożach prezbiterium występowały skośne przypory. Do dziś zachowały się dwa ostrołukowe portale i fryz ceglany. Mury kościoła wykonano z cegieł w układzie dwuwozówkowym, detal z ciosu granitowego. Zachowaną emporę zachodnią, o trójdzielnym podziale, otwierającą się na nawę ostrołukowymi arkadami, nakrywają sklepienia krzyżowe; podemporowa część przyziemia rozwiązana podobnie. W XVI w. nad emporą nadbudowano wieżę. Kościół rozbudowany i przebudowany został w 1910 r. Rozebrano wówczas pierwotne prezbiterium wraz ze ścianą tęczową, a w to miejsce wzniesiono neogotycką część wschodnią, nieco podwyższono ściany oraz zamurowano portal południowy. Kościół restaurowano w 1950 r. i w 1973-1975. Od zachodu i częściowo od północy cmentarz kościelny otacza średniowieczny mur kamienny ze skarpami i bramką z XVIII w.

We wnętrzu zachowała się polichromia z XIII w. Z historycznego wyposażenia przetrwały m.in. obraz Matki Boskiej z 1519 r., dzwon z 1567 r.

Tylko kościół wraz z ogrodzeniem i zespołem kapliczek w ogrodzeniu są prawnie chronione poprzez wpis do rejestru zabytków województwa opolskiego. Pozostałe

zabytki należy chronić poprzez zapis w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i ujmując w gminnym programie opieki nad zabytkami.

Celem zachowania obiektu w należytym stanie należy podjąć działania polegające przede wszystkim na modernizacji wieży kościoła.

„Zabytkowe budynki. Dawny zajazd.

Około 1825 roku w Starym Grodkowie zbudowano zajazd. 103 Jako budulec posłużyła cegła wyrabiana ręcznie, natomiast cegłę prasowaną wykorzystano do wzniesienia przybudówki. Część sklepień było kolebkowych, natomiast w niektórych pomieszczeniach kolebkowo-krzyżowych. Sala gościnna posiadała strop belkowy obniżony. Podpierała go drewniana belka. Dach pokrywała dachówka karpiówka. Natomiast podłogi pokryte były, począwszy od piwnicy, płytami ceramicznymi poprzez sień gdzie, znajdowały się płyty kamienne. Część pomieszczeń posiadało drewniane podłogi. Piętra połączone były jednobiegowymi schodami ceglanyimi, oraz drewnianymi. Cały budynek wzniesiony został na planie prostokąta. Ważniejsze pomieszczenia to między innymi duża sala taneczno-widowiskowa, która zajmowała południową część piętra. Natomiast od północy na piętrze znajdowały się cztery pokoje. Budynek posiadał pierwotnie wystrój elewacji klasycystyczny. Zajazd funkcjonował wraz z pobliskimi budynkami jako jedna całość. Jednym z nich była przyległa zagroda, a drugim pobliski budynek, który obecnie używany jest przez jedną z rodzin w Starym Grodkowie jako obora. Wcześniej mieściła się w nim stajnia oraz wozownia. Przy zajeździe w końcowej części XIX wieku, wzniesiona została przybudówka, od strony południowej. Przed II wojną światową w miejscowości znajdowały się dwa zajazdy. Jeden należał do Alberta Zippera, natomiast powyższy budynek był prowadzony przez Marka Galke, aż do końca wojny. Zajazd pana Galke zapewniał: gastronomię, noclegi, przyjęcia okolicznościowe, zebrania oraz trunki. W 1945 roku zajazd został przejęty przez Skarb Państwa. Dotychczasowy zajazd przestał pełnić swą dotychczasową rolę i został przeznaczony do nowych zadań. Budynek służył między innymi jako świetlica wiejska, która została zlikwidowana w pierwszej połowie lat siedemdziesiątych. Wyznaczono też mieszkania. Ostatni lokatorzy opuścili obiekt w 1988 roku. Część pomieszczeń dawnego zajazdu służyła celom gospodarczym, jak część piętra, na którym w latach pięćdziesiątych znajdował się magazyn zboża. W 1978 roku spółdzielnia Samopomoc Chłopska, rozpoczęła prace mające na celu przekształcenie budynku w lokal gastronomiczno-hotelowy. Jednak ze względów sanitarnych przedsięwzięcie nie doszło do skutku. Były także

próby sprzedaży budynku podejmowane przez Urząd Gminy w Skoroszycach kolejno w latach: 1981, 1989 oraz ostatnia w 1998 roku. Wszystkie próby zakończyły się fiaskiem, a obiekt ze względów bezpieczeństwa został rozebrany.

W miejscowości znajdował się także XV-wieczny zamek, przebudowany na styl barokowy. Budowla posiadała ciekawe malowidło na suficie, przedstawiające sceny z życia rycerskiego. Został jednak zniszczony jeszcze przed II wojną światową. O budynku nie ma zbyt wielu informacji. Wiadomo, że jeden z zameczków barokowych w XIX wieku został przekształcony, na potrzeby fabryki cukru, która w Starym Grodkowie funkcjonowała w latach 1840-1847. Jednak interes został zamknięty gdyż, był nieopłacalny. W czasie przekształcania budynku do celów produkcyjnych zniszczeniu uległ fresk przedstawiający Ukrzyżowanego Chrystusa. (...) w 1933r. zapadła decyzja o jego rozbiórce. (...) Natomiast z piekarni, która położona była naprzeciw kościoła, pozostały ruiny ostatecznie zrównane z ziemią na przełomie XX i XXI wieku.

Próbę czasu przetrwały budynki, w których przed II wojną światową mieściły się sklepy i szkoła. Dzisiaj są to budynki mieszkalne.”

(źródło: Damian Latocha „Parafia Trójcy Świętej...”)

10. Określenie przestrzennej struktury miejscowości poprzez charakterystykę zabudowy oraz terenów publicznych.

Wieś cechuje liniowy układ zabudowy, siedliska sytuowane są po obydwu stronach centralnie biegnącej drogi, a więc przyjmuje formę tzw. ulicówki lub łańcuchówki. Jest to miejscowość o zabudowie ciągnącej się na przestrzeni kilku kilometrów, tworząc długie pasmo zabudowy.

Liniowy układ zabudowy wsi Stary Grodków

Działki zagrodowe zabudowane są najczęściej w sposób tradycyjny obiektami pochodzącymi głównie z lat dwudziestych i trzydziestych dwudziestego wieku. Na obszarze wsi pozostała także niewielka ilość obiektów pochodzących najprawdopodobniej z wieku XIX. Najczęściej od strony drogi na działkach zlokalizowane są budynki mieszkalne. Za nimi w układzie liniowym zblokowane są budynki gospodarcze przeznaczone głównie do produkcji zwierzęcej nad budynkami mieszkalnymi i gospodarczymi znajdują się dwuspadowe dachy, o kącie pochylenia połaci dachowych w stosunku do poziomu około 35-45°.

Budynki zblokowane w układzie liniowym

Budynki mieszkalne w większości przypadków posiadają elewację szczytową od strony drogi. Od strony pól, działki siedlisk zazwyczaj zamykają stodoły sytuowane

dłuższą osią równoległą do centralnie przebiegającej przez wieś drogi. Tak zabudowane siedliska sklasyfikować można jako folwarczny typ zabudowy.

Na terenie Starego Grodkowa usytuowane są następujące obiekty i tereny użyteczności publicznej:

- *Budynek świetlicy wiejskiej i siedziba OSP Stary Grodków*

Budynek świetlicy wiejskiej i siedziba OSP Stary Grodków

(źródło: www.starygrodkow.pl)

Budynek świetlicy wiejskiej i siedziba OSP Stary Grodków

(źródło: www.starygrodkow.pl)

Budynek świetlicy wiejskiej wraz z boksami garażowymi dla samochodów pożarniczych Ochotniczej Straży Pożarnej pełnią we wsi ważną społeczną funkcję. Obiekt mieści obszerną salę taneczną wykorzystywaną na organizację rozmaitych imprez zbiorowych. Uzupełnieniem części tanecznej jest podest – scena, a także dobrze wyposażone zaplecze kuchenne. Jednak w obecnym stanie obiekt świetlicy wiejskiej nie zaspokaja istniejących potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi. W szczególności w świetlicy brak jest dogodnego przejścia ze świetlicy na tył budynku, gdzie znajduje się zagospodarowany teren na imprezy plenerowe – typu dożynki, festyny. Ponadto świetlica wiejska nie posiada odpowiedniej ilości pomieszczeń gospodarczych – potrzebnych zwłaszcza strażakom, co znacznie obniża funkcjonalność obiektu. W związku z powyższym zdecydowano się na rozbudowę budynku świetlicy wiejskiej polegającą na dobudowie z tyłu budynku wiaty dobudowanej do świetlicy oraz pomieszczenia gospodarczego dla OSP w celu podniesienia standardu i poprawy funkcjonalności świetlicy oraz dla zaspokojenia istniejących potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców.

- Boisko sportowe

Obiekt wyposażony jest w bramki. Do usprawnienia działalności lokalnego klubu piłkarskiego, a także do zwiększenia zainteresowania imprezami sportowymi przyczyni się powstanie obiektu zaplecza technicznego. Zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjno – sportowe (ławki, kilka huśtawek, obiekt techniczny) przyczyni się do uatrakcyjnienia miejscowości, która nie posiada bezpiecznego miejsca do spędzania czasu wolnego przez mieszkańców Starego Grodkowa. Wieś nie posiada w swoich zasobach szkoły, placu zabaw, parku, ogólnie miejsca rekreacji, dlatego zagospodarowanie terenu boiska sportowego jest jednym z kluczowych zadań jakie postawiło sobie lokalne społeczeństwo.

Boisko sportowe w Starym Grodkowie

(źródło: www.starygrodkow.pl)

Podstawą wszelkich działań związanych z prawidłowym funkcjonowaniem i rozwojem wsi jest Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Wsi Stary Grodków, zatwierdzony Uchwałą Nr XXI/115/04 Rady Gminy Skoroszyce z dnia 13.08.2004r.

Dominującą na terenach, poza granicami wsi, jest funkcja rolnicza wynikająca z korzystnych uwarunkowań glebowo – przyrodniczych oraz potencjału rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Stan części zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej w celu dalszego zachowania wymaga przekształceń i rewitalizacji. W związku z czym należy przeprowadzić szereg działań typu: remonty, modernizacje, poprawa standardów wyposażenia budynków w instalacje. Potencjalne możliwości rozwoju mieszkalnictwa są ograniczone z uwagi na stosunkowo wysokie klasy gruntów rolnych. Dlatego wyznaczono strefy korzystne dla rozwoju funkcji osadniczych, w ramach których może nastąpić koncentracja nowej zabudowy mieszkalnej.

Sektor usług w zakresie oświaty, ochrony zdrowia, opieki społecznej, ubezpieczeń, handlu, gastronomii skoncentrowany jest przede wszystkim w miejscowościach o większej liczbie mieszkańców, a więc potencjalnych odbiorców tj. w Skoroszycach i Chróście. Na obszarze sołectwa Stary Grodków nowe tereny dla rozwoju usług, szczególnie związanych z obsługą komunikacji i technicznym

zapleczem motoryzacji (motele, zajazdy, stacje paliw, parkingi, mała gastronomia, myjnie i warsztaty samochodowe) wskazuje się przede wszystkim przy drodze wojewódzkiej nr 401. Z kolei rozwój funkcji przemysłowej powinien dokonywać się poprzez: adaptację obiektów gospodarczych nie wykorzystywanych na potrzeby rolnictwa z przeznaczeniem na cele rzemiosła nieuciążliwego i małych zakładów produkcyjnych z uwzględnieniem preferencji związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym.

11. Organizacje działające na terenie miejscowości.

Formami w jakich przejawia się aktywność miejscowej ludności to przede wszystkim Rada Sołecka, która w swoich zasobach ma zarówno mężczyzn jak i wiele kobiet. Inną organizacją jest jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej oraz drużyna piłkarska. Brak wyróżniającego się lidera powoduje niskie zainteresowanie przystąpieniem do Programu Odnowa Wsi.

W ostatnich dwóch latach zwiększyła się aktywność mieszkańców, którzy biorąc przykład z prężnie działających miejscowości postanowili zacząć działać na rzecz poprawy życia w swojej wsi. Skupiono się na obiekcie świetlicy wiejskiej, która poprzez poprawę estetyczną przywraca funkcje jakie ma ona w głównej mierze spełniać – ma służyć społeczeństwu, ma być miejscem spotkań, miejscem, które integruje lokalną społeczność. Takie działania doprowadzić mogą do zmobilizowania mieszkańców do pracy na rzecz danej miejscowości a tym samym do poszanowania wspólnego dobra, do polepszania warunków życia w danej miejscowości i wreszcie do nabywania chęci do pozostania i zamieszkania w danej miejscowości.

II. Planowane kierunki rozwoju.

Na planowane kierunki rozwoju miejscowości składają się:

- wizja rozwoju wsi,
- potrzeby człowieka związane z jego zamieszkiwaniem na wsi zidentyfikowane w czterech kluczowych obszarach.

Jak napisaliśmy już we wstępie celem planu jest podtrzymanie lub odtworzenie atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób dostępny, oczekiwany i popierany oraz wykonalny dla lokalnej społeczności. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszej sytuacji, gdy miasta oferują

konkurencyjną alternatywę zamieszkania, a rolnictwo traci swą atrakcyjność jako źródło utrzymania, co prowadzi m.in. do migracji młodych ludzi, szczególnie tych lepiej wykształconych, ze wsi do miasta.

Idea odnowy wsi wyrasta z przekonania, że odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo wieś odzyska swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, zapewni swoim mieszkańcom godziwy standard i jakość życia oraz zdoła zatrzymać młodzież na miejscu. Nie jako „mini-miasto”, wysoko zurbanizowana i konkurująca z ośrodkami miejskimi bogactwem oferty, ale właśnie jako „nowa wieś”, nowoczesna, lecz ceniąca i zachowująca swój wiejski charakter i kulturową specyfikę.

Plan Odnowy ma więc charakter „planu małych kroków”, ale w kierunku wielkich celów. Małych kroków, które podejmowane przez mieszkańców przy finansowym i organizacyjnym wsparciu gminy doprowadzić mają do trwałej poprawy miejscowych warunków życia. Niniejszy plan powstał głównie w celu możliwości aplikowania po środki unijne, jednocześnie pokazał w jakim kierunku ma „pójść” wieś.

Korzyści wynikające z posiadania Planu Odnowy:

1. Plan umożliwia efektywne gospodarowanie zasobami takimi jak środowisko, ludzie, infrastruktura i środki finansowe.
2. zapisanie tego procesu w formie dokumentu umożliwia stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich członków społeczności lokalnej.
3. dokument umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie różnych opinii, pomysłów i koncepcji często wymaga consensusu. Osiągnięty na drodze otwartej dyskusji pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie identyfikowała się społeczność lokalna.
4. tworzenie Planu Odnowy sprzyja realistycznej ocenie mocnych i słabych stron miejscowości a przez to przyjrzenie się możliwościom oraz potencjalnym problemom, które mogą się pojawić w przyszłości. W ten sposób można uniknąć wielu trudności.

Podstawą tworzenia Planu Odnowy jest zdanie sobie sprawy z lokalnych zasobów i potencjałów, zmobilizowanie ich, zainwestowanie w rozwój i stworzenie systemu działań partnerskich tak, aby uzyskać efekt żywiołowego przyrastania inicjatyw i kumulowania się ich skutków.

Wizję rozwoju wsi sprecyzowano na zebraniach wiejskich z udziałem przedstawicieli społeczności wsi przeprowadzonych w 2009r. w Starym Grodkowie. Przyjęto wizję rozwoju wsi w brzmieniu:

**„STARY GRODKÓW – WSIĄ
PRZYJAZNĄ, GOŚCINNĄ, PRYZYSTANKIEM DLA PODRÓŻNYCH,
WSIĄ Z DUŻYMI MOŻLIWOŚCIAMI EKONOMICZNYMI”.**

Jak będzie wyglądać ich wieś za kilka lat?

Stary Grodków za kilka lat:

- będzie wyróżniać wygląd estetyczny wsi – będzie czysto i ładnie,
- pełnić będzie funkcję: mieszkaniową, rolniczą, usługową i rekreacyjną,
- jego mieszkańcami będą dobrze wykształceni rolnicy, usługodawcy oraz drobni wytwórcy, umiejętnie korzystający z dostępnych środków pomocowych,
- utrzymanie mieszkańców winno zapewnić rolnictwo i przede wszystkim usługi,
- wszystkie ważne strategicznie kwestie będą dyskutowane i konsultowane społecznie,
- wieś ma być czysta, zadbane, z zorganizowanymi terenami zielonymi,
- mieszkańcy będą mieć wysoką świadomość ekologiczną, a problem gospodarki wodno – ściekowej rozwiąże kanalizacja sanitarna,
- rolnictwo ma być ekologiczne i ukierunkowane na produkcję zdrowej żywności,
- dzieciom i młodzieży zapewni się odpowiednio przygotowane tereny sportowo - rekreacyjne.

Za kilka lat wieś Stary Grodków będzie miejscem o wysokim standardzie życia z zachowanym typowo wiejskim charakterem. Powstanie Planu Odnowy stanie się załącznikiem do zwiększenia aktywności lokalnej społeczności. Mieszkańcy widząc działania na rzecz poprawy życia w ich miejscu zamieszkania chętniej przystąpią do kolejnych przedsięwzięć.

Potrzeby człowieka związane z jego zamieszkiwaniem na wsi obejmują cztery kluczowe obszary:

A - tożsamość wsi oraz wartości życia wiejskiego – obejmuje zespół cech identyfikujących i wyodrębniających wieś oraz jej społeczność, tworzących wartości

i związku w obrębie wspólnoty oraz związku z miejscem zamieszkania w oparciu o dziedzictwo przeszłości i specyfikę życia wiejskiego,

B - standard życia osiągany poprzez rozwój sfery materialnej, w tym infrastruktury technicznej i społecznej będącej w dyspozycji społeczności lokalnej,

C - jakość życia – uzyskiwana w sferze niematerialnej wyrażająca się wzajemną życzliwością, poczuciem współuczestnictwa i współtworzenia, możliwość samorealizacji, ofertą kulturalną, edukacyjną, wypoczynku i rekreacji oraz życia społecznego,

D - byt (warunki ekonomiczne) kształtowany możliwościami inwestowania, rozwoju usług, tworzenia miejsc pracy, zarobkowania w rolnictwie i poza nim.

Cele szczegółowe zgrupowano w poniższej tabeli w układzie opisanych wyżej obszarów:

„STARY GRODKÓW – WSIĄ PRZYJAZNĄ, GOŚCINNĄ, PRZYSTANKIEM DLA PODRÓŻNYCH, WSIĄ Z DUŻYMI MOŻLIWOŚCIAMI EKONOMICZNYMI”.				
I. Plan				II. Program „Odnowa wsi” na lata 2008- 2015
1. Cele	2. Co pomoże osiągnąć cele?		3. Co może przeszkodzić?	4. Projekty
Co trzeba osiągnąć by urzeczywistnić wizję wsi ?	ZASOBY Czego użyjemy?	ATUTY Silne strony i szanse - co wykorzystamy?	BARIERY Słabe strony - co wyeliminujemy? Zagrożenia - czego unikniemy?	
A. Tożsamość wsi i wartość życia wiejskiego				
1. Wykorzystanie położenia wsi	Wolne tereny inwestycyjne w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 401	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalne media • Umiejętności • Zasoby ludzkie • Internet 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak środków finansowych • Brak odpowiedniej promocji 	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja miejscowości poprzez zamieszczenie tablicy informacyjnej w pobliżu drogi wojewódzkiej przecinającej wieś • Promocja miejscowości dzięki zbudowaniu i utrzymaniu strony internetowej wsi oraz zamieszczanie informacji w folderach i przewodnikach

2. Kultywowanie tradycji, integrowanie się lokalnej społeczności, utożsamianie się z swoim miejscem zamieszkania	Tradycja	<ul style="list-style-type: none"> • Zasoby ludzkie • Umiejętności • Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska 2007-2013 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak środków finansowych • Brak odpowiedniej promocji wydarzeń • Migracja młodzieży (brak następców kultuwujących tradycje) 	<ul style="list-style-type: none"> • Dożynki wiejskie • Organizowanie wydarzeń: typu festyny, potyczki rodzinne, mecze sportowe, zawody, itp.
B. Standard życia				
1. Infrastruktura techniczna	Zasoby ludzkie (lobbing na rzecz projektów)	<ul style="list-style-type: none"> • Zewnętrzne środki finansowe (np. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013) 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak wystarczających środków finansowych na zapewnienie wkładu własnego, a de facto 100% kosztów realizacji zadania na etapie składania wniosku • Polityka Rady Gminy ukierunkowana na inne zadania • Odrzucenie wniosków ze względów formalnych • Wysokość dostępnych środków niższa w stosunku do potrzeb wynikających z projektów 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu lokalnych dróg poprzez remont bądź utwardzenie • Budowa kanalizacji sanitarnej
C. Jakość życia				
1. Rozwój infrastruktury społecznej i rekreacyjno – sportowej	<ul style="list-style-type: none"> • Świetlica wiejska • Park • Boisko • Wolne tereny przeznaczone pod zabudowę usługową • Drogi polne wewnątrz sołectwa 	<ul style="list-style-type: none"> • Darczyńcy • Zaangażowanie społeczności • Zewnętrzne środki finansowe (np. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013) 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak wystarczających środków finansowych na zapewnienie wkładu własnego • Polityka Rady Gminy ukierunkowana na inne zadania • Odrzucenie wniosków ze względów formalnych • Wysokość dostępnych środków nieporównywalnie niska w stosunku do liczby projektów 	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja dachu w budynku świetlicy wiejskiej • Budowa wiaty festynowej • Utworzenie ścieżek rowerowych • Budowa pawilonu sportowego w pobliżu boiska sportowego • Unowocześnienie boiska sportowego poprzez zakup składanych trybun
D. Byt				

1. Stary Grodków - przystankiem podróży 2. Możliwość zarobkowania przez społeczność lokalną	<ul style="list-style-type: none"> Zasoby ludzkie Własne środki finansowe 	<ul style="list-style-type: none"> Położenie miejscowości przy drodze wojewódzkiej nr 401, Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 	<ul style="list-style-type: none"> Brak wystarczających środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej Polityka Państwa (wysokie koszty pracy) 	<ul style="list-style-type: none"> Utworzenie miejsc pracy związanych z handlem i gastronomią (restauracja, bar)
--	---	---	--	---

III. Inwentaryzacja zasobów

Podstawę sporządzenia inwentaryzacji zasobów stanowią dane uzyskane od mieszkańców oraz informacje znajdujące się w ewidencji i rejestrach Urzędu Gminy w Skoroszycach.

Rodzaj zasobu	Opis (nazwanie) zasobu jakim dysponuje wieś	Znaczenie zasobu		
		Małe	Duże	Wyróżniające
Przyrodniczy	<i>Walory: krajobrazu, klimatu, rzeźby terenu:</i> Korzystne dla zdrowia warunki klimatyczne, czyste powietrze		●	
	<i>Stan środowiska.</i> Mimo braku kanalizacji sanitarnej ocenia się go jako dobry. Na terenie sołectwa zlokalizowano jedno nielegalne wysypisko śmieci		●	
	<i>Walory szaty roślinnej.</i> Zabagnione tereny łąk	●		
	<i>Wody powierzchniowe.</i> Ciek wodny Stara Struga z całym światem różnych zwierząt	●		
Kulturowy	<i>Walory architektury.</i> Układ przestrzenny wsi - wieś o układzie ulicówki z przeważającą zabudową zagrodową. Zabudowa zwarta szeregowa, mieszkaniowa jednorodzinna		●	
	<i>Walory przestrzeni wiejskiej prywatnej.</i> prywatne posesje mieszkańców		●	
	<i>Zabytki i pamiątki historyczne.</i> Kościół p.w. Trójcy Świętej		●	
	<i>Miejsca, osoby i przedmioty kultu.</i> Zespół czterech kapliczek w murze kościoła, ogrodzenie kościoła.		●	
	<i>Święta, odpusty, pielgrzymki.</i> Odpust parafialny.		●	
	<i>Zespoły artystyczne.</i> Młodzieżowy zespół artystyczny działający przy Zespole szkół w Chróście	●		

Obiekty i tereny	<i>Działki pod zabudowę mieszkaniową.</i> Zapisy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przeznaczają spora ilość działek na wskazany cele mieszkaniowe		●	
	<i>Działki pod zakłady usługowe i przemysł.</i> Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dopuszcza lokalizację zakładów usługowych w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 401			●
	<i>Pustostany mieszkaniowe.</i> Istnieją niezamieszkałe budynki	●		
Infrastruktura społeczna	<i>Place publicznych spotkań, festynów.</i> Teren za świetlicą wiejską	●		
	<i>Sale spotkań, świetlice, kluby</i> Świetlica wiejska, salka OSP			●
	<i>Miejsca uprawiania sportu.</i> Boisko sportowe		●	
	<i>Miejsca rekreacji.</i> Boisko sportowe	●		
Infrastruktura techniczna	<i>Wodociąg, kanalizacja.</i> Wieś jest zwodociągowana. Brak kanalizacji sanitarnej	●		
	<i>Chodniki, parkingi, przystanki.</i> Drogi gminne i powiatowe utwardzone są w dobrym stanie. Droga wojewódzka nr 401 na odcinku miejscowości - stan dobry. Brak: obwodnicy miejscowości		●	
	<i>Sieć telefoniczna i dostępność do sieci Internet.</i> Istnieje sieć telefoniczna oraz możliwość korzystania z Internetu.		●	
	<i>Telefonia komórkowa.</i> W obrębie sołectwa jest dobry zasięg sieci.		●	
Gospodarka, rolnictwo	<i>Miejsca pracy (gdzie, ile)</i> 21osób prowadzi działalność gospodarczą na zasadzie samozatrudnienia Niedaleka odległość do Grodkowa gwarantuje pracę.		●	
	<i>Znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe.</i> Firma „Bort-Wimar” sieć sklepów spożywczych (4 na terenie Gminy Skoroszyce), firmy ogólnobudowlane, firmy świadczące usługi dla rolnictwa		●	
	<i>Gospodarstwa rolne.</i> 68 indywidualnych gospodarstw rolnych		●	
	<i>Możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne.</i> Słoma	●		
Środki finansowe i pozyskiwanie funduszy	<i>Środki udostępniane przez gminę.</i> W budżecie gminy na dany rok zabezpieczona jest kwota na Funduszu Sołeckim oraz kwota na zgłoszone i zaakceptowane zadania na dany rok budżetowy		●	

	<i>Środki wypracowane.</i> Istnieje możliwość pozyskania środków z środków przeznaczonych na realizację programu LEADER. Środki wypracowane przez Radę Sołecką.		•	
Mieszkańcy (kapitał społeczny i ludzki)	<i>Związki i stowarzyszenia.</i> Organizacje: Ochotnicza Straż Pożarna, LZS, Rada Sołecka,		•	

IV. Analiza SWOT – ocena mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń

Analiza SWOT – jedna z podstawowych technik analitycznych, stosowana najczęściej do analizy wewnętrznego i zewnętrznego środowiska danego przedsiębiorstwa (tu miejscowości), której wynik jest bazą planowania strategicznego.

Składa się z analizy czterech obszarów:

- **Strengths** – silne strony,
- **Weaknesses** – słabe strony,
- **Opportunities** – szanse, możliwości,
- **Threats** – zagrożenia.

Dwa pierwsze obszary odnoszą się do środowiska wewnętrznego i zawierają najistotniejsze w danej miejscowości elementy, np. świetlica wiejska wraz z dobrze wyposażonym zapleczem kuchennym (**S**), czy brak środków finansowych (**W**).

Natomiast dwa ostatnie odnoszą się analogicznie do środowiska zewnętrznego, np. rozwój bazy usługowej w pobliżu drogi wojewódzkiej (**O**) lub polityka Rady Gminy przejawiająca się wspieraniem projektów na terenie i innych miejscowości gminy (**T**).

Podsumowanie sytuacji rozwojowej miejscowości:

SŁABE STRONY	MOCNE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - rozdrobnione gospodarstwa rolne - niska aktywność gospodarcza, - brak oświetlenia wjazdów do miejscowości, - brak usług i rzemiosła, - brak promocji miejscowości, - brak kanalizacji sanitarnej, - brak cyklicznego, sztandarowego wydarzenia wyróżniającego miejscowość na tle gminy i powiatu, - brak zaplecza technicznego uzupełniającego istniejącą infrastrukturę sportową, - niski poziom wiedzy społeczeństwa w zakresie zasad zakładania, prowadzenia oraz możliwości finansowania wydatków związanych z rozpoczęciem działalności gospodarczej na obszarach wiejskich (mikroprzedsiębiorstwa, samozatrudnienie), - nieestetyczny wygląd części budynków mieszkalnych i gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> - dobre położenie blisko aglomeracji miejskich - prężnie działająca Ochotnicza Straż Pożarna, - organizacja festynów i dożynek, - lokalizacja miejscowości przy drodze wojewódzkiej nr 401 - postanowienia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego kwalifikujące tereny w pobliżu drogi wojewódzkiej na usługi wspomagające komunikację - posiadanie terenów inwestycyjnych - świetlica wiejska wraz z dobrze wyposażonym zapleczem kuchennym, - potencjał i zaangażowanie społeczeństwa w życie miejscowości.
ZAGROŻENIA	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - przebudowa drogi wojewódzkiej- natężenie ruchu, hałasu - niebezpieczeństwo jakie wiąże się z ruchem pojazdów zwłaszcza ciężarowych na drodze wojewódzkiej - migracja młodych ludzi w poszukiwaniu pracy - brak własnych środków finansowych na współfinansowanie projektów - starzejące się społeczeństwo - polityka państwa (rolna) - polityka Rady Gminy (lobbing na rzecz innych miejscowości) - niebezpieczeństwo niepełnego wykorzystania szans jakie dają środki UE 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój bazy usługowej w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 401 - przystąpienie Polski do Unii Europejskiej i możliwości pozyskania środków finansowych - napływ turystów w wyniku współorganizacji przez Polskę Mistrzostw Europy w piłce nożnej w 2012 r. - organizacja cyklicznej imprezy identyfikującej wieś, - współpraca transgraniczna z miejscowościami z Republiki Czeskiej, - promocja obchodów 800-lecia, - promocja wsi za pośrednictwem Internetu, - wolne tereny pod zabudowę mieszkaniową i usługową,

Wieś Stary Grodków posiada liczne atuty w postaci „mocnych stron”. Zaobserwowano i nazwano również negatywne zjawiska określone jako „słabe strony”. Przyjęto, iż „dźwignią rozwojową” dla tej części gminy będzie przede wszystkim korzystne położenie miejscowości przy drodze wojewódzkiej nr 401 oraz zapisy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego kwalifikujące tereny w pobliżu drogi wojewódzkiej na drobne usługi typu motele, zajazdy, stacje paliw, parkingi, myjnie samochodowe, warsztaty samochodowe. Ponadto biorąc pod uwagę

zidentyfikowane „szanse” np. rozwój bazy usługowej w pobliżu drogi wojewódzkiej, czy wstąpienie Polski w struktury Unii Europejskiej i wynikające stąd możliwości wsparcia inicjatyw lokalnych można zakwalifikować tą miejscowość jako posiadającą szerokie perspektywy rozwoju. Dodatkowo atrakcyjność wsi jako miejsca życia i pracy podniesie wyeliminowanie „słabych stron” w wyniku realizacji projektów ukierunkowanych w głównej mierze na poprawę infrastruktury technicznej, społecznej i sportowo – rekreacyjnej.

V. Opis zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w latach 2010-2018.

Lp.	Nazwa	Cel	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Szacowane nakłady	Źródło finansowania
1	2	3	4	5	6	7
1.	Budowa wiaty festynowej	Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi.	W ramach projektu do istniejącego budynku świetlicy wiejskiej zostanie dobudowana prostokątna wiatka z dachem płaskim jednospadowym. Dobudowana część mieścić będzie: pomieszczenie gospodarcze – magazynek dla OSP oraz scenę - wiatę dla imprez organizowanych w okresie letnim. Podjęte działania inwestycyjne przyczynią się do zaspokojenia istniejących potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców oraz spowodują podniesienie standardu i poprawy funkcjonalności obiektu świetlicy jako całości.	IV.2010 r. – VIII.2010r.	13.000 PLN	• Budżet Gminy Skoroszyce – Fundusz Sołecki
2.	Modernizacja dachu w budynku świetlicy wiejskiej.	Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi.	W ramach projektu w istniejącym budynku świetlicy wiejskiej uzasadnia potrzebę utrzymania budynku w należytym stanie poprzez podjęcie działań inwestycyjnych polegających na modernizacji - remoncie pokrycia dachowego wraz z wykonaniem obróbek blacharskich.	VIII.2010r. – XI.2010r.	60.000 PLN	-Budżet Gminy Skoroszyce -Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – Program Leader
3.	Organizacja obchodów 800-lecia Starego Grodkowa	Uroczyste obchody 800-lecia. Kulturywanie tradycji	Projekt zakłada organizację imprezy, której motywem przewodnim będą uroczyste obchody rocznicy. Ponadto w trakcie imprezy zaplanowano promocję	VIII.2010r.	25.000 PLN	-Budżet Gminy Skoroszyce -Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na

Plan Odnowy Miejscowości Stary Grodków

						lata 2007-2013 – Program Leader
4.	Modernizacja wieży kościelnej	Zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich.	Kościół parafialny pod wezwaniem Trójcy Świętej jest obiektem zabytkowym i zarazem jednym z dominantów w przestrzeni wsi, co uzasadnia potrzebę utrzymania budynku w należyтым stanie poprzez podjęcie działań inwestycyjnych polegających na modernizacji wieży kościelnej	VI.2011r. - VI.2013r.	50.000 PLN	- Środki własne - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – Program Leader
5.	Modernizacja dróg (utwardzenie) dojazdowych do stacji kolejowej oraz dróg gminnych prowadzących do posesji	Poprawa podstawowych usług na obszarach wiejskich, obejmujących elementy infrastruktury technicznej, warunkujących rozwój społeczno-gospodarczy, co przyczyni się do poprawy warunków życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej.	Projekt zakłada modernizację dróg (utwardzenie) dojazdowych do stacji kolejowej oraz dróg gminnych prowadzących do posesji	2014r.-2016r.	100.000 PLN	- Budżet Gminy Skoroszyce
6.	Budowa placu rekreacyjno – sportowego na bazie obiektu sportowego	Poprawa podstawowych usług na obszarach wiejskich, obejmujących elementy infrastruktury technicznej, warunkujących rozwój społeczno-gospodarczy, co przyczyni się do poprawy warunków życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej.	Projekt zakłada budowę mini pawilonu sportowego o wymiarach: powierzchnia zabudowy – 66 m ² , kubatura 269 m ³ , powierzchnia użytkowa – 51 m ² oraz zakup składanych trybun na 80 miejsc, w obrębie boiska sportowego w Starym Grodkowie. Zagospodarowanie terenu koło boiska w ławki i elementy placu zabaw.	2012-2015r.	120.000 PLN	-Budżet Gminy Skoroszyce -Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -Fundusz Sołecki
7.	Upamiętnieni miejsca mordu żołnierzy NSZ w lesie na poniemieckim lotnisku	Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb historycznych mieszkańców.	Projekt zakłada postawienie pamiątkowego krzyża oraz tablicy informującej o wydarzeniach z czasów II wojny światowej	2015r.	5.000 PLN	-Środki własne -Fundusz Sołecki

Plan Odnowy Miejscowości Stary Grodków

8.	Wytyczenie ścieżki rowerowej łączącej się ze szlakiem Grodków – Jesennik(Czechy)	Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb sportowo – rekreacyjnych oraz turystycznych mieszkańców .	Projekt zakłada oznakowanie trasy rowerowej, uporządkowanie trasy, wydanie broszury informacyjnej.	2016-2018r.	10.000 PLN	-Środki własne -Fundusz Sołecki -środki pochodzące z Unii Europejskiej: Euroregion Pradziad, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
----	--	---	--	-------------	------------	--